

OBSAH

Věnování	13
Poděkování	15
Úvod	19
O čem tato kniha je a o čem tato kniha není	19
Komu je tato kniha určena	19
Struktura knihy	20
Jak s knihou pracovat	20
Některé důležité termíny	21
CPS	21
Facilitátor	21
Kreativní seance	22
Mediátor	22
Moderátor	22
Skupina	22
Jak vypočítat výšku mrakodrapu pomocí barometru?.....	23
Část první: Teorie	
1. Teoretická východiska	27
Úvod	28
Definice kreativity	28
Kreativita a osobnost	29
Kritéria kreativity	34
Originalita – Jedinečnost a novátorství	34
Správnost	35
Aplikovatelnost a užitečnost	36
Hodnota – přínos	38
Základní charakteristiky kreativity	38
Plynulost x Flexibilita	38
Vědomí x imaginace	39
Laterální x lineární kreativita	39
Test kreativních schopností	40
Podklady pro diskusi	43
Klíčové pojmy	43
Literatura	44

2. Překážky tvořivosti 47

Úvod	48
Příčiny překážek kreativity	49
Kritická povaha	49
Druh osobnosti	49
Špatná dieta	49
Špatná tělesná kondice	50
Strach	50
Netvůrčí způsob řešení konfliktů	50
Špatný stav skupiny	50
Vysoce vyvinuté superego	51
Převaha levé mozkové hemisféry	51
Konzervativní zvyklosti	52
Nevhodný způsob dotazování	52
Myšlenková nepružnost	52
Neschopnost změnit úhel pohledu	53
Potřeba moci a kontroly	53
Pesimismus	55
Časová tíseň	55
Nesouměrnost úkolu a schopností	56
Mýty o tvořivosti	56
Kreativní lidé jsou geniální a zvláštní schopnosti jsou jim vrozené	57
Kreativita je častější u lidí s homosexuální orientací	58
Kreativitu je možno zvyšovat alkoholem a návykovými látkami	58
Kreativita je jen krůček od šílenství	59
Kreativita nezbytně vyžaduje záblesk inspirace	60
Kreativita může být vyvolána brainstormingem a podobnými technikami.	61
Psychologické překážky kreativity – obranné mechanismy	61
Agrese	62
Regrese	64
Projekce	65
Racionalizace	66
Identifikace	67
Útěk	68
Test kreativního postoje	70
Literatura	71

3. Kreativní mozek 75

Úvod	76
Paul MacLean – Triune theory	76
Plazí mozek	76
Savčí mozek	76
Lidský mozek	77
Roger Sperry – teorie mozkových hemisfér	78

Test mozkových hemisfér	79
Ned Hermann – teorie mozkových kvadrantů	80
Kvadrant A – Levý cerebrální	81
Kvadrant B – Levý limbický	81
Kvadrant C – Pravý limbický	82
Kvadrant D – Pravý cerebrální	82
Test mozkových kvadrantů	85
Podklady pro diskusi	88
Klíčové pojmy	89
Literatura	89

4. Historický přehled 91

Úvod	92
Antika	92
Středověk	93
Renesance a humanismus	95
Osvícenství a romantismus	95
XIX. století – ASOCIANISMUS a GESTALTISMUS	97
Reakce na asocianismus	98
XX. století – GESTALTISMUS	100
Graham Wallas – Fáze kreativního procesu	103
Zkoumání kreativity ve XX. století	105
Joy Paul Guilford	106
Strukturální model inteligence	107
Definice kreativity	108
Guilfordův model kreativního řešení problému – CPS	111
Mnohoúrovňová inteligence	112
Moderní chápání kreativity	116
Test – tentokrát historický	119
Podklady pro diskusi	120
Klíčové pojmy	120
Představitelé	120
Literatura	121

5. Systémy kreativního řešení problému 123

Úvod	124
Model Grahama Wallase	124
Preparace	124
Inkubace	125
Iluminace	125
Verifikace	125
Dr. Joširo NakaMats – varianta Wallasova modelu	126
SUJI	126
PIKA	126
IKI	127

Aplikace Wallasova modelu na teorii mozkových kvadrantů	127
Alex Osborn a Brainstorming	128
Zjištění faktů	129
Problém	129
Příprava	130
Hledání nápadu	130
Nalezení nápadu	130
Nalezení řešení	131
Zhodnocení	131
Přijetí myšlenek	131
☛ Systém CPS – Joy Paul Guilford	133
CPS – divergentní a konvergentní myšlení	135
Fáze 1: Hledání potíží	135
Fáze 2: Hledání dat	135
Fáze 3: Hledání problému	136
Fáze 4: Hledání nápadu	136
Fáze 5: Hledání řešení	136
Fáze 6: Hledání souhlasu	136
Teresa M. Amabileová – motivace a CPS	137
Motivace k úkolu	137
Zadání úkolu	138
Příprava	138
Tvorba odpovědi	139
Vyhodnocení odpovědí	139
Závěr a výsledek	139
16 modelů procesu kreativního řešení problému	140
Podklady pro diskusi	141
Klíčové pojmy	141
Představitelé	141
Literatura	142

Část druhá: Praxe

6. Kreativita a její rozvíjení	147
Úvod	148
Kreativní kompetence – postoje, schopnosti a proces	149
Kompetenční model kreativity	151
Moderní trendy – Assessment centrum	154
Rozvoj kreativního postoje	155
Soudní síň	155
Hádankářská dílna	156
Tajemné rovnice	157
Co by se stalo kdyby...	158
Fotolaboratoř	159
Rozvoj kreativních schopností	160
Asociační řady	161

KaGa a KaWa	162
Kreativní abeceda	163
Ředitel cihelny	164
Genetická laboratoř	165
Literatura	166
7. Kreativní techniky v praxi	171
Úvod	172
Brainstorming	173
Co brainstorming je a co brainstorming není	173
Základní pravidla brainstormingu	173
Účastníci brainstormingu	174
Struktura brainstormingového sezení	175
Varianty brainstormingu	176
Brainstorming Classic	177
Rowlinsonův brainstorming	177
Negativní brainstorming	178
Imaginární brainstorming	179
Vizuální brainstorming	179
Brainstorming hodnot	180
Rolestorming	181
Brainwriting	181
Brainwriting game	182
Brainwriting 6-3-5	183
Brainwriting Poker	183
Brainsketching	184
Další využití brainstormingu	184
Osbornův seznam	185
SCAMPER	186
Analogie a jejich využití v kreativním procesu	187
Analogie – základní technika	188
Synektika	189
Historie metody	189
Základní princip synektiky	189
Synektika – metoda	190
Struktura synektického sezení	192
Laterální myšlení	193
Edward de Bono	194
Definice laterálního myšlení	194
Šest myslících klobouků	196
Myšlenkové mapy	198
Jak vytvořit myšlenkovou mapu	200
Zákony myšlenkových map	201
Literatura	202

8. Definice problému	207
Analýza problému	208
5W a 1H	209
Analýza protikladů	211
Analýza dimenzionální	211
Analýza silových polí	213
Analýza GAP	213
Analýza CATWOE	214
Analýza SWOT	215
Kepner & Tregoe metoda	216
AIDA	217
99 otázek pro analýzu problému	218
Štěnice	220
Přesné pojmenování problému	221
Vymezení problému – uvolnění hranic	221
Parafráze klíčových slov	222
Zkoumání hranic	223
Definice na druhou	223
FISHBONE Diagram	224
Ventilátor	225
Odvrácená tvář	226
Přeskupení hodnot	226
Obrácení problému	227
Dopředu – dozadu	228
Orientace cílem	228
Literatura	229
9. Sběr informací a dat	235
Úvod	236
Primární data a sekundární data	236
Techniky sběru informací a dat	237
Zápisník	238
Monitoring technologií	239
Společný zápisník	239
Kolektivní záznamník – Pearsonova varianta	240
Veletrh informací	240
Techniky využívání expertů	241
Používání expertů	241
Systémové semináře	242
DELPHI	243
Charette	245
Techniky skupinového vyhledávání informací	246
Seznamy – Listing	246
„Ti druzí I.“	246
„Ti druzí II.“	247

Techniky osobního rozvoje	248
Kreativní čtení	248
Deníček snů	249
Práce se sny a obrazy	249
Literatura	250
10. Hledání nápadu	255
Analýza problému	256
Atributy, možnosti, varianty	256
Skládačka	257
HIT – Heuristicko ideizační technika	258
Slice & Dice	259
Žebřík – Laddering	259
Progresivní odhalování	260
Krok za krokem	260
Obrácení	261
Víc hlav víc ví – Synergický efekt	261
Vnímavost k nápadům	262
Trigger metoda	263
Trigger seance	263
Nominal Group Technique – NGT	264
Galerie	265
Sněhová koule	266
KJ metoda	266
Super Groups – Klíčové skupiny	267
Crawfordova metoda poznámkových lístků	267
Laterální myšlení jako zdroj nápadů	268
Přehánění	269
Provokace	270
Hrušky a jablka	271
Super Hrdinové	271
Využití podvědomí a asociací	272
Posilovna	272
Přeji si, abych...	273
Analýza stimulů	273
Obrázky jako prvotní nápady	274
Sochy	274
Náhodné stimuly	275
Zvýrazňování	276
Literatura	276
11. Hledání řešení	279
Úvod	280
Advokát	280
Anonymní volby	280

Srovnávací tabulky	282
Mapování konsensu	282
Dialektika	283
Klarifikace	285
Druhé brýle	286
Help - Hinder	287
Odhad – diskuse – odhad	288
Sjednocování úspěšných nápadů	289
Barevné špendlíky	289
Literatura	290
12. Plánování a realizace	295
Úvod	296
Alternativní scénáře	296
CARD STORY BOARD	297
FASTTRACK	298
Critical Path Diagram – PERT	299
Cvičná střelba	300
Vývojové diagramy	301
SODA	302
Implementační seznamy	303
Literatura	305